A szakmai normalitás reneszánsza

A szakmai köntösbe erőszakolt, politikai indíttatású viták helyébe újból a szakmai normalitás léphet. Január 25-én Budapesten Süli János „atomminiszter" konferenciát szervezett, ezen az OECD atomügynöksége, a NEA által készített A dekarbonizáció költségei című angol nyelvű tanulmányt mutatták be. A mű egy modellvizsgálat eredményeit ismerteti, amelyben azt vizsgálták, hogy hogyan alakulnak a villamosenergia-rendszer beruházási és üzemeltetési költségei egy alapváltozathoz viszonyítva, 10%, 30%, 50% és 75%-os „változó" (nap, szél) megújuló beépített teljesítmény mellett. A nagy érdeklődést kiváltó konferencián a hazai energiaipar jelesei, vezetői, részben a kerekasztal szereplőiként, vettek részt. A konferenciáról Járosi Mártonnak, az Energiapolitika 2000 Társulat elnökének tett föl kérdéseket a Présház.

Présház hírportál, 2019. január 29. https://preshaztarsasag.wixsite.com/preshaz

- Elnök úr, ennek a nagy jelentőségű, nem magyar megrendelésre készült tanulmánynak ez volt a világpremierje, mennyire jelzi ez a magyar energetikai szakemberek nemzetközi elismertségét?

- A rendezvényt Süli János miniszter úr szervezte, aki elmondta, hogy Magyarország folyamatosan tartja a kapcsolatot az OECD NEA-val, 2018-ban két találkozóra került sor. Ennek következtében, hazai viszonylatban mérföldkőnek tekinthető eseményben volt részünk. Végre, nemzetközi, elsősorban európai léptékben, ahogyan ezt találóan Kóbor György, az MVM elnök-vezérigazgatója kifejezte, „hiedelmek helyett reálisan", politikai elvárásoktól függetlenül, kerültek elemzésre a villanytermelés biztonsági, gazdasági és társadalmi kérdései. Reményem szerint ezzel a hazai közbeszédre erőltetett, szakmai köntösbe erőszakolt, politikai indíttatású viták helyébe újból a szakmai normalitás léphet, ami igen fontos a hazai energetika nemzetbiztonságot érintő jövője szempontjából. Úgyis lehetne mondani, hogy a nemzeti energiapolitika alperesből felperessé válhat.

- A tanulmány rávilágított, hogy a megújulók, elsősorban politikai indíttatású, növekvő részaránya komoly feszültségeket okoz a villanypiacon. Milyen félrecsúszást okozhat ez?

- Túlhangsúlyozott előnyei mellett tisztában kell lenni a vele kapcsolatos kihívásokkal is. A tanulmány számos intenzív dekarbonizációs forgatókönyvet elemzett eltérő, változó megújuló energia, víz-erőművi és atomenergia részaránnyal, amelyek egy nagyobb, jól összekapcsolt rendszerben több OECD-tagállam számára reprezentatív mintát képviselnek. A változó megújuló energia-termelés előre megadott részesedésének függvényében az összes beépítendő teljesítmény igény jelentősen megnő: az alap esethez képest a beépítendő kapacitás több mint kétszeresére nőtt az 50%-os, és háromszorosára a 75%-os megújuló termelési arány esetén. Növekvő változó megújuló részarány esetén a konvencionális hőerőművek nagy valószínűséggel gyakori leterhelésnek lesznek kitéve, és alacsony teljesítmény kihasználási tényezőt

érnek el. Az atomerőművek üzemére pedig drámai hatást gyakorolnak: jelentős rugalmassággal kell rendelkezniük már 30%-os megújuló termelési arány elérése esetén is, és az atomerőművi termelés szabályozása egyre fontosabbá válik a teljesítmény kihasználásuk csökkenésével párhuzamosan. A modellezési eredmények azt mutatják, hogy 30%-os megújuló részarány esetén a villamosenergia-termelési költségek 17%-kal nőnek az alapeset-forgatókönyvhez képest, 50%-os részarány esetén 33%-kal és 75%-os megújuló részarány esetén a termelési költségek több mint 70%-kal növekednek. A megújulós részarány növekedésével a rendszerköltségek is jelentősen emelkednek. Összefoglalva: minél jobban nő a megújuló részarány az energia-kosárban, annál jobban nő a költség. Mindez mélyreható és többségében előre láthatatlan következménnyel jár a villamos energia árára. A teljesen megújulókra alapozott jövő megvalósítható, de megfizethetetlen. Az eredmények alapján leginkább az atomenergiára támaszkodó energia kosár a legköltséghatékonyabb megoldás.

- A hazai erőműpark rendelkezésre álló teljesítménye csökkent. Hogyan enyhíthetjük a kockázatot?

- A vita magyar résztvevői a Nemzeti Energia Stratégia (NES) bejelentett felülvizsgálata szempontjából elemezték a tanulmány megállapításait. Hangsúlyosan merült fel a kérdés: mi az energiapolitikai cél? Egyöntetű volt a vélemény, hogy az ellátásbiztonság, a társadalmi következmények és a dekarbonizáció követelményei közül az ellátásbiztonság az első. A hazai erőműpark rendelkezésre álló teljesítménye valóban csökkent. A három lábon állás érdekében a Paks kettő mellett is szükséges erőműépítés, a második láb a hazai lignit hasznosítása és/vagy a gázerőművek létesítése, csak a harmadik lehet a megújuló energiákra való alapozás. Kaderják Péter államtitkár úr beszámolt az általuk végzett modellvizsgálatokról, amely szerint minden esetben kb. 30 %-os import villannyal számolnak. Többen hangsúlyozták, hogy ez nem reális, hiszen az import a környezetünkben lévő államok exportképességét feltételezi, ami a következő években nem garantálható. A davosi Világgazdasági Fórumon már a német kancellár is arról beszélt, hogyha elhagyjuk a szenet és a leállítjuk az atomerőműveket, akkor több földgázra van szükségünk. Megkezdődött a korábban példának tekintett német energiewende zsákutcájából való kihátrálás. Vagyis a hiedelmek helyett energetikában is vissza kell térni a felelős szakmai realizmushoz.